

*Lidia Ciesielska**

CHARAKTERYSTYKA LEASINGU ODNAWIALNEGO Z PUNKTU WIDZENIA KORZYŚCI PODATKOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW

1. WPROWADZENIE

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej przyniosło wiele regulacji dostosowujących polski system prawny do prawa unijnego, w tym m. in. nową ustawę o podatku VAT, a w 2005 r. kolejną jej nowelizację. Regulacje te spowodowały zmiany w wielu branżach, również na rynku leasingu samochodów osobowych, w postaci pojawienia się konkurencji, nowych produktów, czy też kanałów dystrybucji dóbr i usług¹.

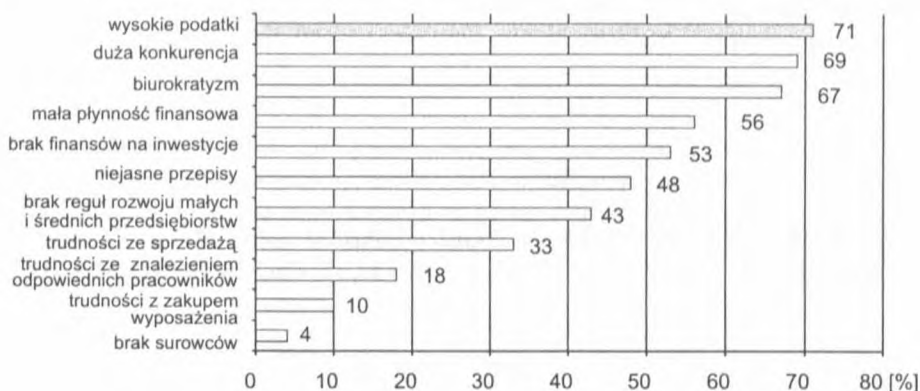
Celem artykułu jest charakterystyka roli i znaczenia leasingu odnawialnego samochodów osobowych w finansowaniu działalności przedsiębiorstw, a także rachunek ekonomiczny tej formy finansowania działalności gospodarczej. Prezentowany w opracowaniu rachunek opłacalności nowoczesnego produktu finansowania działalności dotyczy środków transportu, bowiem opodatkowanie tej grupy majątku przedsiębiorstwa budzi wiele zastrzeżeń przy wciąż nowelizowanych regulacjach podatkowych. Rachunek ten oparty został na danych pozyskanych z Europejskiego Funduszu Leasingowego – inicjatora innowacyjnej koncepcji leasingu.

Każde przedsiębiorstwo, które chce utrzymać się na konkurencyjnym rynku, musi ciągle się rozwijać, pokonując szereg barier i wykorzystując nadarżające się okazje.

W praktyce gospodarczej szczególnie wiele kłopotów, zwłaszcza małym przedsiębiorstwom, sprawia brak spójności między kryteriami klasyfikacji pojazdów (w tym m. in. samochodu osobowego) w ustawie o podatku dochodowym i VAT. Zatem niejasne przepisy, wysokie podatki, duża konkurencja oraz brak finansów stanowią główne bariery rozwoju MŚP.

* Mgr, asystent-doktorant, Katedra Analizy i Strategii Przedsiębiorstwa UŁ.

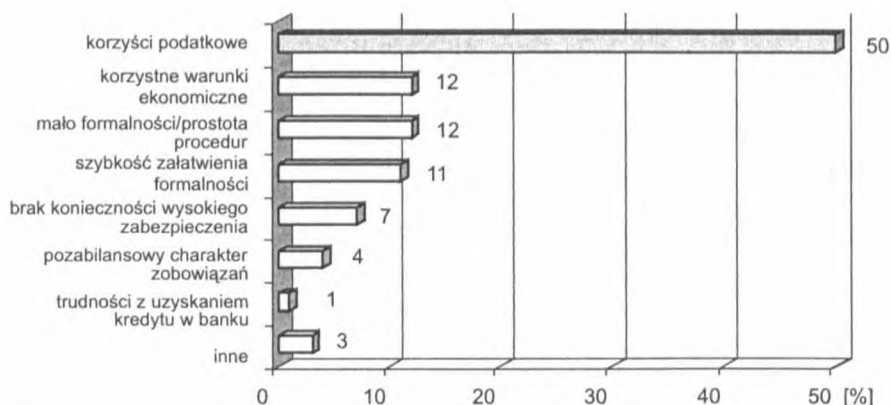
¹ Z. B i s k u p s k i, *Trzy miesiące po akcesji leasing w nowym wydaniu*, „Gazeta Prawna” 2004, nr 160, s. 14.

Rys. 1. Bariery rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)

Źródło: Europejski Fundusz Leasingowy.

W trakcie wyboru instrumentu finansowania należy uwzględnić różne czynniki. Z informacji uzyskanej z Europejskiego Funduszu Leasingowego wynika, iż w przypadku leasingu poszczególne przedsiębiorstwa kierują się przede wszystkim korzyściami podatkowymi (zob. rys. 2).

Rys. 2. Czynniki decydujące o wyborze leasingu jako środka finansowania inwestycji (2004 r.)

Źródło: jak do rys. 1.

Dla MŚP leasing jest najszybszym i łatwo dostępnym, najprostszym i zarazem najkorzystniejszym podatkowo sposobem finansowania inwestycji. Wynika to m. in. z zastosowania minimalnych wymogów formalnych przy zawieraniu umów (szczególnie pod względem tzw. zdolności kredytowej), jak również istnienia tzw. mechanizmu tarczy podatkowej.

Rosnący wzrost zainteresowania leasingiem związany jest więc z faktem dostępności oraz niskimi kosztami pozyskania (zwłaszcza w perspektywie braku gotówki), jak również uznania tej formy finansowania inwestycji jako umowy nazwanej. Zgodnie bowiem z art. 7091 *Kodeksu cywilnego* (k.c.) przez umowę leasingu finansujący zobowiązuje się nabyć rzecz od oznaczonego zbywcy na warunkach określonych w tej umowie i oddać tę rzecz korzystającemu do używania albo używania i pobierania pożytków przez czas oznaczony, a korzystający zobowiązuje się zapłacić finansującemu w uzgodnionych ratach wynagrodzenie pieniężne, równe co najmniej cenie lub wynagrodzeniu z tytułu nabycia rzeczy przez finansującego².

W polskich warunkach zawierane są z reguły dwa rodzaje umów leasingu³ różniące się sposobem rozliczania. Ze względu na charakter prawopodatkowy transakcji, należy podzielić je na umowy leasingu⁴:

- operacyjnego (bieżącego, eksploatacyjnego),
- finansowego.

Z kolei w ramach leasingu operacyjnego można pokusić się o wyróżnienie leasingu standardowego oraz odnawialnego, będącego innowacyjną koncepcją i produktem Europejskiego Funduszu Leasingowego.

2. LEASING A PRAWO PODATKOWE

W świetle przepisów ustawy o podatku od towarów i usług leasing podlega opodatkowaniu na zasadach ogólnych. Z art. 5 tej ustawy⁵ wynika, iż opodatkowaniu podlega m. in. odpłatna dostawa towarów i odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju. Zgodnie zaś z art. 7 leasing finansowy pojazdów traktowany jest jako dostawa towarów, a obowiązek zapłaty całości podatku powstaje już w momencie podpisania umowy. Z faktem tym wiąże się spadek zainteresowania tą formą finansowania na rzecz leasingu operacyjnego.

Przez dostawę rozumie się wydanie towarów na podstawie umowy dzierżawy, najmu, leasingu lub innej umowy o podobnym charakterze zawartej na czas określony lub umowy sprzedaży na warunkach odroczonej płatności,

² E. W a l i ń s k a (red.), *Rachunkowość 2005*, Dom Wydawniczy ABC, Warszawa 2005, poz. 1862.

³ Pomimo iż def. z art. 709 k.c. nie odwołuje się do podziału tej formy finansowania inwestycji.

⁴ M. O k r ę g l i c k a, *Leasing – aspekty prawne, organizacyjne i ekonomiczne*, Difin, Warszawa 2004, s. 26.

⁵ DzU 2004, nr 54, poz. 535 z późn. zm.

jeżeli umowa przewiduje, że w następstwie normalnych zdarzeń przewidzianych tą umową lub z chwilą zapłaty ostatniej raty, prawo własności zostanie przeniesione. Usługą zaś jest każde świadczenie, które nie stanowi dostawy towarów⁶.

Alternatywą leasingu finansowego jest leasing operacyjny (podatkowo traktowany jako usługa⁷), gdzie VAT stanowi dla korzystającego podatek naliczony, a obowiązek podatkowy (tj. obowiązek wystawienia faktury i zapłaty podatku VAT) powstaje z chwilą otrzymania całości albo części zapłaty (czynszu), jednak nie później niż z upływem terminu określonego w umowie lub uwidocznionego na fakturze⁸. Od początku czerwca 2005 r.⁹ decydującym kryterium klasyfikacji podatkowej jest m. in. dopuszczalna masa całkowita (DMC) pojazdu, a każdy podatnik, który weźmie w leasing samochód osobowy, ma prawo odliczyć sobie 60% VAT-u naliczonego od czynszu i innych płatności (tj. opłat wstępnych czy wartości wykupu pojazdu) wynikających z zawartej umowy oraz udokumentowanych fakturą – jednak nie więcej niż 6000 zł (zob. tab. 1). Jedynie od kwoty składki na ubezpieczenie istnieje możliwość odliczenia 100% podatku od wartości dodanej. Wyjątek stanowi kaucja, która, będąc pieniężną formą zabezpieczenia kontraktu, nie podlega opodatkowaniu¹⁰.

Tabela 1

Zestawienie zasad odliczania podatku od opłat leasingowych przez korzystającego po 1 czerwca 2005 r.

Prawo do odliczenia 100% podatku VAT mają:

- samochody ciężarowe o DMC większej niż 3,5 T,
- samochody dostawcze o DMC mniejszej niż 3,5 T, które:
 - mają jeden rząd siedzeń i trwale oddzieloną część bagażową,
 - mają odkrytą część bagażową (w tym tzw. pikap),
 - służą do przewozów minimum 10 osób,
 - są samochodami specjalnymi (m. in.: koparka, pomoc drogowa),
 - mają więcej niż jeden rząd siedzeń i trwale oddzieloną część bagażową o większej długości niż część pasażerska.

Samochody osobowe będą miały prawo do odliczenia VAT-u w wysokości 60%, lecz nie więcej niż 6 tys. zł.

Mierzeniem samochodów zajmą się okręgowe stacje kontroli pojazdów w trakcie tzw. badania technicznego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie P. G u t, *Zmiany w ustawie o podatku od towarów i usług*, „Monitor Rachunkowości i Finansów” 2005, nr 6, s. 37.

⁶ *Ibidem*.

⁷ Usługa leasingowa jest objęta 22-procentowym podatkiem VAT.

⁸ J. C h a ł a s, *Jak rozliczyć podatek*, „Gazeta Prawna” 2004, nr 244, s. 25.

⁹ Stan na 15 października 2005 r.

¹⁰ M. O k r ę g l i c k a, *op. cit.*, s. 102.

Należy podkreślić, iż prawo odliczenia podatku VAT od rat leasingowych przysługuje tylko wtedy, gdy przedmiot leasingu jest wykorzystywany w działalności gospodarczej przedsiębiorstwa. W przypadku, gdy korzystający nie jest zarejestrowanym płatnikiem VAT-u, podatek naliczony stanowi dla niego koszt uzyskania przychodu¹¹.

Swój sprzeciw co do nowelizacji ustawy z 2005 r. wyraził zarówno Związek Przedsiębiorstw Leasingowych¹², jak i Związek Motoryzacyjny SOIS. Członkowie tych związków są przekonani, że zmiany podobne jak te z 2004 r. wpłynęły negatywnie na liczbę zawieranych umów¹³. Zdaniem producentów i importerów samochodów są one bardziej restrykcyjne, gdyż mniej modeli aut ma możliwość pełnego odliczenia. Nastąpił więc wzrost liczby samochodów osobowych¹⁴. Jako przykład może posłużyć Ford Mondeo (kombi), który stracił status samochodu ciężarowego, podobnie jak m. in. Ford Galaxy, Opel Combo Tour Van, Opel Zafira Van czy Skoda Fabia Combi Premia.

Przed 1 czerwca 2005 r.¹⁵ warto było zatem dokonać zakupów czy leasingu m. in. samochodów terenowych czy niektórych samochodów kombi o dużej ładowności. Ten, kto się spóźnił, może odliczyć sobie od tego rodzaju marki pojazdu jedynie 60%, jednak nie więcej niż 6000 zł.

Według Ministerstwa Finansów zmiany ustawy były korzystne dla podatników. Eliminuje ona bowiem odliczenia VAT-u w wysokości 100% od samochodów osobowych, które korzystały z nich na podstawie tzw. wzoru Lisaka¹⁶. Zdaniem Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”¹⁷ wprowadzenie nowych ograniczeń od 1 czerwca 2005 r. (w postaci dopuszczalnej masy całkowitej pojazdu) ewidentnie narusza tzw. klauzulę stałości IV Dyrektywy VAT UE. Klauzula ta stanowi, że od momentu wejścia w życie w danym państwie owej dyrektywy niedopuszczalne jest

¹¹ *Ibidem*.

¹² W Związku Przedsiębiorstw Leasingowych skupione są 34 największe firmy leasingowe w Polsce, a czołowe miejsce na rynku leasingu samochodów osobowych w 2004 r. zajął Europejski Fundusz Leasingowy.

¹³ *Protest przeciwko zmianom VAT*, PAP, „Metropol” 2005, nr 57, s. 6.

¹⁴ A. G r a b o w s k a, *Do 1 czerwca leasing samochodów po staremu*, „Rzeczpospolita” 2005, nr 87, s. C2.

¹⁵ Kiedy to obowiązywał tzw. wzór Lisaka, określający dopuszczalną ładowność według następującej formuły: $\text{dopuszczalna ładowność} = 357 \text{ kg} + n \cdot 68 \text{ kg}$, gdzie n jest liczbą miejsc w pojeździe (łącznie z miejscem kierowcy) wyszczególnioną w dowodzie rejestracyjnym.

¹⁶ P. R o c h o w i c z, *Wzór Lisaka do lamusa, ustawa do Trybunału*, „Gazeta Prawna” – „Prawo Co Dnia”, 2005, nr 70, s. C1.

¹⁷ Powstała w 1999 r. Jest to organizacja o charakterze gospodarczym oraz społecznym. Jej zadania związane są zarówno z problematyką stosunków pracy, jak i interesami gospodarczymi przedsiębiorców, przede wszystkim: systemem podatkowym, integracją z Unią Europejską, cłami, handlem zagranicznym, funkcjonowaniem państwa, sferą finansów publicznych.

ustanawianie oraz stosowanie przepisów krajowych, rozszerzających zakres ograniczeń w prawie do odliczenia VAT-u. A właśnie taka sytuacja (tzn. rozszerzenie zakresu ograniczeń) wystąpiła w przypadku kategorii samochodów, których nabycie uprawniało wcześniej do pełnego jego odliczenia zgodnie z tzw. wzorem Lisaka. Naruszenie dyrektywy wydaje się oczywiste, a zatem są duże szanse, by Komisja Europejska pozytywnie ustosunkowała się do argumentów przedstawionych w skardze¹⁸.

Z kolei dla celów podatku dochodowego (zgodnie z art. 17a pkt 1 u.p.d.o.p.) umowa leasingu to umowa nazwana w kodeksie cywilnym, a także każda inna umowa, na mocy której jedna ze stron, zwana „finansującym”, oddaje do odpłatnego używania albo używania i pobierania pożytków na warunkach określonych w umowie drugiej stronie, zwanej „korzystającym” podlegające amortyzacji środki trwałe lub wartości niematerialne i prawne, a także grunty¹⁹. Definicja ta obejmuje znacznie szerszy zakres przedmiotowy niż umowa leasingu nazwana w k.c., bowiem nie określa ona szczegółowo formalnych wymogów prawnych, które taka umowa powinna spełniać, a jedynie w ogólny sposób wskazuje na jej podstawowe cechy²⁰.

Leasing operacyjny w regulacjach podatkowych jest czasowym przekazaniem w użytkowanie dobra inwestycyjnego na czas oznaczony (znacznie krótszy od gospodarczej używalności rzeczy). Jeśli okres umowy stanowi co najmniej 40% normatywnego okresu amortyzacji, a suma ustalonych w nim opłat, pomniejszona o należny podatek od towarów i usług, odpowiada co najmniej wartości początkowej środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych, to opłaty ustalone w umowie stanowią koszt uzyskania korzystającego²¹.

Ponadto należy podkreślić, iż według znowelizowanej w 2005 r. ustawy istnieje możliwość odliczenia od VAT-u należnego jedynie części (w przypadku samochodów osobowych) VAT-u naliczonego, zawartego w opłatach uiszczanych przez przedsiębiorstwo z tytułu korzystania z leasingu jako finansowania inwestycji. Pozostała część nieodlicznego podatku od wartości dodanej stanowi zatem koszt uzyskania przychodu.

Dzięki istnieniu tego mechanizmu istnieje możliwość zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów²²:

¹⁸ www.skarbowcy.pl/print.php?sid=2629.

¹⁹ A. K o r c z y n, *Leasing na nowych zasadach*, Wydawnictwo SIGMA, Skierniewice 2004, s. 34.

²⁰ E. W a l i ń s k a (red.), *op. cit.*

²¹ I. O l c h o w i c z, A. T ł a c z a ł a, *Rachunkowość finansowa w przykładach*, Difin, Warszawa 2005, s. 635.

²² Wydatki te stanowią w całości koszty uzyskania przychodu, co przy innych danych niezmiennych prowadzi do spadku wartości wyniku finansowego.

- wpłaty początkowej (inicjalnej) netto,
- rat leasingowych netto,
- opłaty ubezpieczeniowej netto,
- VAT-u niepodlegającego rozliczeniu,
- kwoty wykupu netto samochodu osobowego (czyli wydatku o charakterze inwestycyjnym, stanowiącym wartość początkową, od której korzystający będzie dokonywał odpisów amortyzacyjnych²³).

Szczególnym elementem umów jest tzw. kaucja zwrotna (depozyt gwarancyjny), która została potraktowana przez ustawodawcę (art. 17j, ust. 3 u.p.d.o.p) w sposób neutralny podatkowo, tzn. nie stanowi ona ani przychodu po stronie finansującego, ani kosztu uzyskania przychodu po stronie korzystającego²⁴.

3. LEASING ODNAWIALNY JAKO NOWY PRODUKT EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU LEASINGOWEGO

W połowie 2004 r. Europejski Fundusz Leasingowy wprowadził na rynek nowy produkt – leasing odnawialny, który został skierowany do firm i klientów indywidualnych, zainteresowanych używaniem najnowszego modelu samochodu po minimalnych kosztach z możliwością jego wymiany co 2 lub 3 lata.

We Wrocławiu (główniej siedzibie EFL) początek miała zatem, ciesząc się coraz większym zainteresowaniem, koncepcja nowej odmiany leasingu operacyjnego, dostępnego w wersji zarówno dla przedsiębiorców (od 1 czerwca 2004 r.), jak i dla konsumentów (Leasing Odnawialny Dobra Rata – od połowy sierpnia 2004 r.). Produkt ten uzyskał tytuł „Najbardziej innowacyjnego produktu leasingowego 2004”. Miał on na celu powrót do właściwego pojęcia dzierżawy²⁵, czyli umowy, przez którą wydzierżawiający zobowiązuje się oddać dzierżawcy rzecz do używania i pobierania pożytków przez czas oznaczony lub nieoznaczony, a dzierżawca zobowiązuje się płacić wydzierżawiającemu umówiony czynsz²⁶. W rozumieniu EFL jest to leasing, który można (podobnie jak dzierżawę) ponowić po zakończeniu umowy zawartej na czas oznaczony.

²³ M. Turzyński, *Rachunkowość leasingu na tle regulacji prawa cywilnego i podatkowego*, Alpha Pro, Ostrołęka 2004, s. 90.

²⁴ A. Jarugowa, M. Turzyński, *Środki trwale oraz wartości niematerialne i prawne w prawie bilansowym i podatkowym*, Difin, Warszawa 2004, s. 121.

²⁵ A. Grabowska, *Odnawialna umowa to kolejne odliczenia*, „Rzeczpospolita” 2004, nr 127, s. C2.

²⁶ M. Turzyński, *op. cit.*, s. 73.

Oferta ta oparta jest na założeniu, iż korzystający użytkuje samochód przez 2 do 3 lat (po tym okresie samochód służący do działalności gospodarczej jest już bowiem w zasadzie wyeksploatowany) bez podejmowania decyzji o tym, czy w przyszłości go odkupi, czy nie.

W ramach umowy leasingu odnawialnego miesięczne obciążenie klienta (przedsiębiorstwa) jest mniejsze (blisko o 1/3) od tego, które obowiązuje w leasingu standardowym. Niskie miesięczne raty wynikają z faktu niższych kwot odpisów amortyzacyjnych uwzględniających faktyczne zużycie samochodu, a nie dostosowanych do „warunku jego pełnej wartości”²⁷. Zatem wartość samochodu w momencie zakończenia umowy leasingowej jest zbliżona do wartości rynkowej.

Nie następuje tutaj spłata całej wartości pojazdu, a jedynie kwoty będącej różnicą między ceną nowego samochodu pomniejszoną o wielkość wpłaty inicjalnej korzystającego a wartością końcową ustaloną przez strony w umowie (zbliżoną do wartości rynkowej takiego samochodu w momencie jego sprzedaży). Korzystający opłaca więc czynsze miesięczne, które równoważą jedynie spadek wartości rynkowej samochodu (czyli niewielką część kapitału) oraz obsługę leasingu (tj. odsetki), przez co czynsze te należą do najniższych z możliwych.

Założenia te stanowią więc zasadniczą różnicę w stosunku do leasingu standardowego (w którym raty są wysokie (zob. tab. 3), a wartość pojazdu znacznie zaniżona w momencie wygasania umowy).

Nasuwa się pytanie, czy zastosowanie leasingu odnawialnego może przynieść korzyści w postaci wyższych odliczeń w podatku VAT, jak i redukcji kwot w płaconym 19-procentowym podatku dochodowym? Pozytywne sformułowanie odpowiedzi uzależnione jest od wielu czynników.

4. KORZYŚCI LEASINGU ODNAWIALNEGO

Dzięki dużej gamie wariantów zakończenia umowy (poprzez które przedsiębiorcy mają pole do negocjacji przy ustalaniu jej szczegółów) istnieje możliwość podwójnego odliczenia VAT-u (w ramach ustawowych limitów). Wynika to z faktu, iż pierwsza z umów nie określa, czy korzystający przeniesie prawo własności samochodu.

W trakcie trwania umowy przedsiębiorcy mogą dokonać odpisu VAT-u od rat leasingowych, a po jej wygaśnięciu mogą pojazd (zob. rys. 3):

– oddać EFL (aby np. zawrzeć nową umowę leasingu (nową linię leasingową) na bonusowych warunkach związaną z korzystaniem z nowego pojazdu. Bonus otrzymują za swoją lojalność czy też dobry stan techniczny pojazdu zwróconego po rozwiązaniu poprzedniej umowy);

²⁷ Jak firma może skorzystać na leasingu odnawialnym, „Gazeta Prawna” 2005, nr 61, s. I.

- odkupić (za odpowiednio wyższą ostatnią ratę, która stanowi cenę zbliżoną do jego wartości rynkowej);
- ponownie wyleasingować (na mocy nowej umowy standardowego leasingu operacyjnego z niskim wykupem).

Bez względu na opcję rozwiązania umowy, MŚP mają kolejną szansę odliczania podatku od wartości dodanej w ramach następnego okresu użytkowania auta.

Należy tutaj podkreślić, że odkupienie pojazdu daje możliwość jednorazowego odpisu podatku od wartości dodanej, zaś nowa linia leasingowa – stałego odpisu²⁸ (od opłat) w ciągu trwania umowy. Nie można jednak zabronić leasingu z wariantem przeniesienia własności.

Każdy korzystający do 1 czerwca 2005 r. (który po wygaśnięciu dotychczasowej umowy leasingu odnawialnego samochodu osobowego był zainteresowany dalszym użytkowaniem pojazdu) na podstawie nowej umowy (leasingu bądź zakupu) mógł odliczać dalej 50% VAT-u (do kolejnych 5000 zł). Po nowelizacji limit ten – w stosunku do samochodów osobowych – zwiększony został do 60% ogólnej kwoty podatku naliczonego (nie więcej niż 6000 zł).

Rys. 3. Leasing odnawialny a VAT (stan prawny na wrzesień 2005 r.)

Źródło: opracowanie własne.

Kolejną zaletą tego rozwiązania jest fakt, iż w ramach standardowego leasingu – zakończony po 2 lub 3 latach wykupem samochodu – przedsiębiorcy w momencie sprzedaży tego środka zobowiązani są do zapłaty podatku od uzyskanego dochodu. Z racji tego, że wykupiony samochód

²⁸ A. G r a b o w s k a, *Odnawialna umowa...*

jest zazwyczaj w całości zamortyzowany, dochód jest praktycznie równy kwocie uzyskanej ze sprzedaży. Jest bowiem wysoce prawdopodobne, że w przypadku 2- lub 3-letniego samochodu kwota ta będzie podlegać w całości 19-procentowemu podatkowi dochodowemu.

Wielu przedsiębiorców postrzega ponadto leasing jako narzędzie *outsourcing-u*, czyli jako sposób na użytkowanie pojazdu bez konieczności poświęcania czasu na sprawy związane z jego eksploatacją²⁹. Z uwagi na trudności związane ze zbyciem używanych pojazdów na rynku wtórnym, dostrzegają oni zalety umów niezakładających obligatoryjnego przeniesienia własności auta. Takiego problemu nie ma właśnie w leasingu odnawialnym. Zamiast sprzedawać leasingowany samochód, mogą go oddać (po zakończeniu umowy) finansującemu, a na jego miejsce wziąć w użytkowanie zupełnie nowy, nieużywany jeszcze pojazd. Stanowi to istotną korzyść dla wielu z nich z racji stałej potrzeby wymiany parku maszynowego (jednego auta na drugie), zwłaszcza w perspektywie coraz trudniejszych warunków zbycia pojazdów używanych na rynku wtórnym.

Korzystający ma przede wszystkim komfort odłożenia decyzji do zakończenia umowy na 2 lub 3 lata, dużą liczbę opcji jej zakończenia, niskie miesięczne raty leasingowe, a ponadto istnieje mechanizm tarczy podatkowej czy uproszczonych procedur zawierania umowy (zob. tab. 2).

Tabela 2

Zestawienie korzyści dla klienta wynikających z umowy leasingu odnawialnego

<p>Korzyści podatkowe (VAT, podatek dochodowy od osób prawnych)</p> <p>Użytkowanie wciąż nowego samochodu</p> <p>Niskie czynsze miesięczne (koszty użytkowania)</p> <p>Minimum formalności (uproszczone procedury)</p> <p>Atrakcyjne upusty cenowe na większość modeli</p> <p>Odbiór zarejestrowanego i ubezpieczonego auta</p> <p>Najkorzystniejsze pakiety ubezpieczeniowe na rynku, opłacane jednorazowo lub w ratach w comiesięcznych czynszach</p> <p>Duża liczba opcji finału umowy</p> <p>Komfort odłożenia decyzji na 2 lub 3 lata</p> <p>Brak problemów ze sprzedażą używanego pojazdu na rynku wtórnym</p> <p>Przy odnowieniu linii leasingowej bonus za oddanie używanego auta w dobrym stanie</p> <p>Możliwość dostosowania okresu umowy do własnych potrzeb</p> <p>Wysokie upusty na większość modeli najpopularniejszych marek samochodów</p> <p>Swoboda wyboru samochodu</p> <p>Brak problemów z serwisowaniem i naprawą samochodu</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Europejskiego Funduszu Leasingowego.

²⁹ *Czas na leasing konsumencki*, „Gazeta Prawna” 2005, nr 67, s. 15.

Ważnym aspektem leasingu odnawialnego jest również fakt, że za ten sam czynsz miesięczny klient może korzystać z samochodu z „wyższej półki” (możliwość posiadania zawsze technologicznie i fizycznie nowego auta, sprawnego technicznie i przez to bezpiecznego), bądź też może w tym samym czasie korzystać np. z dwóch pojazdów, a nie z jednego – jak to jest w przypadku leasingu standardowego. Można pokusić się o stwierdzenie, że leasing odnawialny jest atrakcyjnym produktem dla przedsiębiorców stawiających na dynamiczny i bezpieczny rozwój swoich firm, którzy nie dysponują jednakże znacznymi środkami finansowymi oraz „czasem”. Leasing ten może być też rozwiązaniem dla firm rozpoczynających swój biznes (jest on nie tylko tańszy od standardowego, ale i bardziej elastyczny), bądź dla ceniących komfort i wygodę, często zmieniających auta i preferujących nowości rynkowe³⁰.

Istnieje jednak i druga strona medalu w postaci wad tego leasingu. Umowa leasingu odnawialnego zastrzega bowiem:

- brak prawa własności przedmiotu leasingu,
- konieczność przestrzegania pewnych, sprecyzowanych w umowie limitów (w tym: dozwolonego limitu kilometrów, jaki korzystającemu wolno przejechać, czy zasad serwisowania pojazdu i jego napraw).

Pewne limity wynikają z faktu, iż finansujący dba o to, aby pojazd oddany do leasingu zachował (z góry ustalony w dniu finału umowy) stan techniczny. Ma to na celu uzyskanie przez niego, w momencie sprzedaży przedmiotu leasingu na rynku wtórnym, kwoty zbliżonej do wartości rynkowej modelu samochodu o podobnych parametrach (czyli ceny nie niższej od zakładanej wartości końcowej). Zarazem jest to swego rodzaju zabezpieczenie ponoszonego przez niego zarówno zwiększonego ryzyka kapitału (niskich comiesięcznych spłat), jak i ryzyka wartości końcowej.

5. PRZYKŁADOWY RACHUNEK OPLACALNOŚCI LEASINGU ODNAWIALNEGO SAMOCHODU VOLKSWAGENA POŁO

Spółka X, będąc płatnikiem VAT-u, zawarła we wrześniu 2005 r. umowę leasingu odnawialnego na użytkowanie przez okres 24 miesięcy³¹ samochodu osobowego marki Volkswagen Polo o wartości brutto 45 240 zł. Czynsz inicjalny płatny w momencie podpisania umowy (wrzesień 2005) ustalono

³⁰ K. O s t r o w s k a, *Zamiast kredytu bankowego*, „Rzeczpospolita” – „Moje Pieniądze” 2004, nr 134, s. E1.

³¹ Jeżeli przedmiotem leasingu jest samochód, dla celów podatku dochodowego taka umowa musi być zawarta na co najmniej 24 miesiące, co stanowi 40% normatywnego okresu amortyzacji samochodu, który przy zastosowaniu rocznie 20-procentowej stawki z wykazu wynosi 5 lat.

na kwotę 7416,39 zł netto. Czynsz miesięczny wraz z kosztami ubezpieczeń wynosi netto 878,50 zł. W okresie trwania umowy nastąpi spłata 23 rat (płatnych z dołu co miesiąc). Korzystający po upływie okresu, na jaki została zawarta umowa, wykorzysta opcję wykupu samochodu po jego wartości rynkowej, tj. 21 136,72 zł.

Tabela 3

Symulacja całkowitych kosztów dwóch wariantów leasingu samochodu osobowego marki Volkswagen Polo (w zł)

Wyszczególnienie	Leasing standardowy	Leasing odnawialny
Wartość ofertowa (netto)	37 081,97	37 081,97
Wartość ofertowa (brutto)	45 240,00	45 240,00
Wpłata klienta stanowiąca 20% wartości ofertowej	7 416,39 (czynsz inicjalny wraz z opłatą manipulacyjną)	7 416,39 (czynsz inicjalny)
Okres leasingu (w miesiącach)	24	24
Liczba rat	23	23
Czynsz miesięczny (netto) ^a oraz koszty ubezpieczeń	1 337,97	878,50
Czynsz miesięczny (brutto) oraz koszty ubezpieczeń	1 632,32	1 071,77
Depozyt gwarancyjny (netto)	7 416,39	0
Ubezpieczenie	komunikacyjne OC/AC/NW	komunikacyjne OC/AC/NW
Wartość rynkowa pojazdu po zakończeniu umowy	–	21 136,72
Koszt oferty (netto)	45 606,09	–
Koszt oferty (brutto) ^b	55 639,43	–
Podatek VAT podlegający rozliczeniu (od opłat leasingowych, opłat ubezpieczeniowych oraz ceny sprzedaży przedmiotu)	6 340,43	3 967,40

^a Ekwiwalentem opłaty leasingowej uiszczanej przez korzystającego jest wyłączne prawo do używania rzeczy należącej do finansującego.

^b Stanowi sumę czynszu inicjalnego brutto, 23 rat leasingowych brutto oraz wartości depozytu gwarancyjnego brutto stanowiącego w dniu zakończenia umowy cenę wykupu pojazdu.

U w a g a: Oferta została przygotowana bez analizy kondycji finansowej korzystającego – zatem ma jedynie charakter informacyjny i nie stanowi oferty w rozumieniu k.c. Warunkiem przygotowania oferty wiążącej jest złożenie odpowiedniego wniosku i przedstawienie odpowiednich dokumentów.

Źródło: jak do tab. 1.

Firma leasingowa EFL zaproponowała pakiet ubezpieczenia w PZU SA w ramach programu EFL Assistance (wersja EXTRA – OC, NW, AC). Ubezpieczenie płatne będzie łącznie z czynszami leasingowymi, a jego wartość netto jest równa kwocie 158,33 zł.

W ofercie swojej EFL (zob. tab. 3) podał, iż w przypadku leasingu standardowego spółka ta musiałaby wpłacić, oprócz wpłaty inicjalnej (netto 7416,39 zł) i wyższych comiesięcznych czynszów leasingowych (netto 1337,97 zł), depozyt gwarancyjny – stanowiący 20% wartości ofertowej.

Kalkulacje te zostały przygotowane w oparciu o stawkę referencyjną WIBOR 1M 4,77% i w przypadku jej zmiany – otrzymana zostanie inna wielkość czynszów leasingowych.

Z wykazanych danych porównawczych wynika, iż miesięczne czynsze w leasingu odnawialnym są blisko 1/3 niższe niż w leasingu standardowym. Ponadto oba warianty leasingu operacyjnego nie zakładają przeniesienia własności na korzystającego, a jedynie opcję wykupu pojazdu. I tak w przypadku leasingu:

a) standardowego – wartość wykupu jest obliczona według algorytmu wyliczania hipotetycznej wartości netto przedmiotu i dla samochodu wynosi 20% jego wartości początkowej (przy 24 miesiącach trwania umowy),

b) odnawialnego – wartość wykupu zbliżona jest do wartości rynkowej (równiej w dniu wykupu 21 136,72 zł), która obliczana jest dla każdego modelu samochodu według jego spadku wartości.

W żadnym z wariantów wykup nie jest obligatoryjny, choć w przypadku EFL rzadko się zdarza, by w leasingu standardowym korzystający nie wykupił samochodu osobowego (ze względu na cenę wykupu znacznie odbiegającą od wartości rynkowej³²).

Analizując te dane, stwierdzamy, iż leasing operacyjny jest dla korzystającego zobowiązaniem bilansowym. Następuje bowiem fizyczne przekazanie pojazdu korzystającemu, pomimo iż pozostaje on nadal w księgach rachunkowych finansującego. Samochód nie stanowiąc składnika aktywów w bilansie przedsiębiorstwa-klienta sprawia, że „teoretycznie” ten sam majątek wypracowuje wyższe przychody bądź prowadzi do obniżki kosztów. Finansowanie inwestycji za pomocą leasingu operacyjnego związane jest więc ze wzrostem zdolności produkcyjnych lub usługowych. Wzrost finansowania za pomocą kapitału obcego prowadzi do wzrostu zysku (pozytywny efekt dźwigni finansowej), podobnie jak polepszająca się jednocześnie sytuacja wewnętrzna prowadzi do zaufania klientów. Sytuacja ta może generować

³² Wariant leasingu operacyjnego z niskim wykupem (bowiem raty są wysokie, zaś wartość samochodu znacznie zaniżona w momencie dokonania wykupu).

wzrost ROA i ROE³³, a informacją o tych wskaźnikach zainteresowani są bezpośrednio właściciele przedsiębiorstwa.

Zaprezentowana metoda oceny opłacalności przedsięwzięć inwestycyjnych nie uwzględnia jednak wszelkich wydatków poniesionych przez przedsiębiorstwo, związanych z korzystaniem z tej formy finansowania inwestycji wraz ze szczegółowym wykazem odpisów podatku naliczonego VAT i oszczędności w podatku dochodowym od osób prawnych.

Metoda ta ponadto nie uwzględnia czynnika czasu. Szacując przyszłe wydatki związane z przedsięwzięciem inwestycyjnym musimy ich przewidywaną przyszłą wartość sprowadzić do dzisiejszej³⁴, dlatego nie skupiono na niej szczególnej uwagi.

VAT w umowach leasingowych jest dzielony na dwie części, tj. VAT od oferty leasingu i VAT od ubezpieczeń płatnych w harmonogramie leasingu. Od ubezpieczeń podatek ten jest odliczany w 100%, zaś od wpłaty inicjalnej, czynszów miesięcznych i ewentualnego wykupu danego pojazdu (w związku ze znowelizowanymi w 2005 r. przepisami) w wysokości 60% ogólnej kwoty podatku naliczonego – nie więcej jednak niż 6000 zł w całym okresie użytkowania auta. VAT niepodlegający odliczeniu stanowi KUP³⁵, dlatego też należy zwrócić szczególną uwagę na istnienie tzw. mechanizmu tarczy podatkowej.

W standardowym leasingu operacyjnym od tak zawartej umowy można odliczyć sobie jedynie 6000 zł podatku od rat leasingowych i opłat ubezpieczeniowych, pomimo iż w tym wariantcie podatek od wartości dodanej podlegający odliczeniu równy jest kwocie 6340,43 zł.

W leasingu odnawialnym do tej kwoty (6000 zł) można dokonać podwójnego odliczenia (tzn. w trakcie dwóch następujących po sobie okresach umów).

Należy podkreślić, iż wykup w leasingu standardowym to inaczej kwota depozytu gwarancyjnego, zaś w przypadku leasingu odnawialnego to odrębnie zawarta umowa, która przewiduje możliwość kolejnego odliczenia do deklarowanej w ustawie VAT kwoty 6000 zł. Odliczenie to następuje od wartości rynkowej nabytego pojazdu, tym samym w toczącej się ciągłej walce o VAT wariant drugi okazuje się bardziej opłacalny. W przypadku zastosowania innowacyjnego produktu Europejskiego Funduszu Leasingowego korzystający w momencie zawarcia drugiej umowy (w tym przy-

³³ ROE pozwala określić stopę zwrotu, jaką przynosi im inwestycja w dane przedsiębiorstwo.

³⁴ Wartość bieżąca stanowi jeden z podstawowych mierników oceny podjętych przez przedsiębiorstwo przedsięwzięć gospodarczych. Jest nim także pozyskiwanie źródeł finansowania inwestycji w postaci leasingu.

³⁵ Tj. koszty uzyskania przychodu.

padku wykupu) ma możliwość odliczenia podatku VAT o ok. 756 zł więcej (zob. tab. 4).

Tabela 4

Korzyści odliczenia VAT-u w leasingu standardowym i odnawialnym

Wyszczególnienie	Kwota	VAT podlegający odliczeniu	Kwota	VAT podlegający odliczeniu
Umowa I (kwoty netto)				
Wpłata inicjalna	7 416,39	978,96	7 416,39	978,96
Ubezpieczenie komunikacyjne (23 raty)	158,33	801,15	158,33	801,15
Czynsze miesięczne (23 raty)	1 179,64	3 581,38	720,17	2 186,44
Wykup w leasingu standardowym	7 416,39	978,96	–	–
Razem	x	6 340,45 (odchylenie wynika z zastosowania zaokrążeń)	x	3 966,55 (odchylenie wynika z zastosowania zaokrążeń)
Umowa II (kwoty netto)				
Wykup w leasingu odnawialnym	–	–	21 136,72	2 790,05
VAT podlegający odliczeniu ^a	x	6 000,00	x	6 756,60

^a Korzyści podatkowe są jednym z najważniejszych czynników decydujących o wyborze leasingu przez polskich inwestorów.

Źródło: jak do tab. 2.

W ocenie efektywności i atrakcyjności leasingu odnawialnego należy również zawrzeć korzyści wynikające z tzw. tarczy podatkowej. Oddziaływanie tego mechanizmu najwyraźniej zostanie zobrazowane w trakcie ustalania wartości bieżącej³⁶ odłożonych w czasie wydatków w ramach obydwu odmian leasingu operacyjnego.

³⁶ Wartość zaktualizowana stanowi jeden z podstawowych mierników oceny podjętych przez przedsiębiorstwo przedsięwzięć gospodarczych. Jest nim także pozyskiwanie źródeł finansowania inwestycji.

Wartość zdyskontowanego wydatku efektywnego w leasingu standardowym

		Raty leasingowe	Koszt ubezpieczenia	Wydatek nominalny netto	VAT niepodlegający odliczeniu (40%)	Tarcza podatkowa	Wydatek efektywny (realny)	Współczynnik dyskontujący	Zdyskontowany wydatek efektywny
Wpłata inicjalna		-	-	7 416,39	652,64	-	8 069,03	1,000 00	8 069,03
Raty leasingowe i koszty ubezpieczeń	1	1 179,64	158,33	1 337,97	103,81	1 533,12	-91,34	0,989 32	-90,36
	2	1 179,64	158,33	1 337,97	103,81	273,94	1 167,84	0,978 74	1 143,02
	3	1 179,64	158,33	1 337,97	103,81	273,94	1 167,84	0,968 29	1 130,81
	4	1 179,64	158,33	1 337,97	103,81	273,94	1 167,84	0,957 94	1 118,72
	5	1 179,64	158,33	1 337,97	103,81	273,94	1 167,84	0,947 71	1 106,77
	6	1 179,64	158,33	1 337,97	103,81	273,94	1 167,84	0,937 58	1 094,94
	7	1 179,64	158,33	1 337,97	103,81	273,94	1 167,84	0,927 56	1 083,25
	8	1 179,64	158,33	1 337,97	103,81	273,94	1 167,84	0,917 65	1 071,67
	9	1 179,64	158,33	1 337,97	103,81	273,94	1 167,84	0,907 85	1 060,22
	10	1 179,64	158,33	1 337,97	103,81	273,94	1 167,84	0,898 15	1 048,89
	11	1 179,64	158,33	1 337,97	103,81	273,94	1 167,84	0,888 55	1 037,69
	12	1 179,64	158,33	1 337,97	103,81	273,94	1 167,84	0,879 06	1 026,60
	13	1 179,64	158,33	1 337,97	103,81	273,94	1 167,84	0,869 66	1 015,63
	14	1 179,64	158,33	1 337,97	103,81	273,94	1 167,84	0,860 37	1 004,78
	15	1 179,64	158,33	1 337,97	103,81	273,94	1 167,84	0,851 18	994,04
	16	1 179,64	158,33	1 337,97	103,81	273,94	1 167,84	0,842 09	983,42
	17	1 179,64	158,33	1 337,97	103,81	273,94	1 167,84	0,833 09	972,91
	18	1 179,64	158,33	1 337,97	103,81	273,94	1 167,84	0,824 19	962,52
	19	1 179,64	158,33	1 337,97	103,81	273,94	1 167,84	0,815 38	952,23
	20	1 179,64	158,33	1 337,97	103,81	273,94	1 167,84	0,806 67	942,06
	21	1 179,64	158,33	1 337,97	103,81	273,94	1 167,84	0,798 05	932,00
	22	1 179,64	158,33	1 337,97	103,81	273,94	1 167,84	0,789 52	922,04
	23	1 179,64	158,33	1 337,97	103,81	273,94	1 167,84	0,781 09	912,19
Wykup		-	-	7 416,39	652,64	273,94	7 795,09	0,781 09	6 088,65
Korzyść podatkowa w miesiącu po wykupie			-	-	-	1 533,12	-1 533,12	0,772 74	-1 184,70
Razem				45 606,09	-	9 366,80	-	-	35 399,01
Wydatek nominalny brutto				55 639,43					

Źródło: opracowanie własne.

Wartość zdyskontowanego wydatku efektywnego w leasingu odnawialnym

		Raty leasingowe	Koszt ubezpieczenia	Wydatek nominalny netto	VAT niepodlegający odliczeniu (40%)	Tarcza podatkowa	Wydatek efektywny (realny)	Współczynnik dyskontujący	Zdyskontowany wydatek efektywny
Wpłata inicjalna		-	-	7 416,39	652,64	-	8 069,03	1,000 00	8 069,03
Raty leasingowe i koszty ubezpieczeń	1	720,17	158,33	878,50	63,37	1 533,12	-591,24	0,989 32	-584,92
	2	720,17	158,33	878,50	63,37	178,96	762,92	0,978 74	746,70
	3	720,17	158,33	878,50	63,37	178,96	762,92	0,968 29	738,72
	4	720,17	158,33	878,50	63,37	178,96	762,92	0,957 94	730,83
	5	720,17	158,33	878,50	63,37	178,96	762,92	0,947 71	723,02
	6	720,17	158,33	878,50	63,37	178,96	762,92	0,937 58	715,30
	7	720,17	158,33	878,50	63,37	178,96	762,92	0,927 56	707,66
	8	720,17	158,33	878,50	63,37	178,96	762,92	0,917 65	700,09
	9	720,17	158,33	878,50	63,37	178,96	762,92	0,907 85	692,61
	10	720,17	158,33	878,50	63,37	178,96	762,92	0,898 15	685,21
	11	720,17	158,33	878,50	63,37	178,96	762,92	0,888 55	677,89
	12	720,17	158,33	878,50	63,37	178,96	762,92	0,879 06	670,65
	13	720,17	158,33	878,50	63,37	178,96	762,92	0,869 66	663,48
	14	720,17	158,33	878,50	63,37	178,96	762,92	0,860 37	656,39
	15	720,17	158,33	878,50	63,37	178,96	762,92	0,85118	649,38
	16	720,17	158,33	878,50	63,37	178,96	762,92	0,842 09	642,44
	17	720,17	158,33	878,50	63,37	178,96	762,92	0,833 09	635,58
	18	720,17	158,33	878,50	63,37	178,96	762,92	0,824 19	628,79
	19	720,17	158,33	878,50	63,37	178,96	762,92	0,815 38	622,07
	20	720,17	158,33	878,50	63,37	178,96	762,92	0,806 67	615,42
	21	720,17	158,33	878,50	63,37	178,96	762,92	0,798 05	608,85
	22	720,17	158,33	878,50	63,37	178,96	762,92	0,789 52	602,34
	23	720,17	158,33	878,50	63,37	178,96	762,92	0,781 09	595,91
Wykup		-	-	21 136,72	1 860,03	178,96	22 817,80	0,781 09	17 822,69
Korzyść podatkowa w miesiącu po wykupie			-	-	-	4 369,38	-4 369,38	0,772 74	-3 376,40
Razem				48 758,61	-	10 018,49	-	-	36 639,75
Wydatek nominalny brutto				59 485,50					

Źródło: opracowanie własne.

Porównanie obydwu wariantów zostało przeprowadzone przez sprowadzenie tych wydatków do wartości porównywalnych w czasie. Instrumentem zapewniającym taką porównywalność jest dyskonto, dzięki któremu można obliczyć wartość bieżącą wydatkowanych środków pieniężnych.

Dyskontowanie w Europejskim Funduszu Leasingowym następuje przy użyciu wewnętrznej stopy zwrotu (IRR)³⁷, wyliczonej w arkuszu kalkulacyjnym EXEL³⁸.

Miesięczna IRR dla leasingu standardowego równa jest 1,08%. Tak wyliczona wewnętrzna stopa zwrotu służy do obliczenia zaktualizowanej wartości w obydwu rozważanych przypadkach leasingu operacyjnego w celu zachowania porównywalności wyników.

Suma zdyskontowanych wydatków efektywnych została obliczona na podstawie następującej formuły:

$$\text{Teraźniejsza wartość przepływów pieniężnych} = \frac{\text{Przepływy pieniężne w I okresie}}{(1 + \text{stopa dyskontowa})} + \frac{\text{Przepływy pieniężne w II okresie}}{(1 + \text{stopa dyskontowa})^2} + \dots + \frac{\text{Przepływy pieniężne w } N \text{ okresie}}{(1 + \text{stopa dyskontowa})^N}$$

W wyniku zdyskontowania miesięcznych przepływów netto³⁹ terażniejsza wartość przepływów związanych z leasingiem standardowym wynosi 35 399,01 zł, a związanych z leasingiem odnawialnym 36 639,75 zł.

$$\begin{array}{r} \text{Korzyści} \\ \text{netto} \\ \text{z leasingu} \\ \text{standardowego} \end{array} = \begin{array}{r} \text{Zdyskontowane} \\ \text{przepływy netto} \\ \text{z leasingu} \\ \text{standardowego} \end{array} - \begin{array}{r} \text{Zdyskontowane} \\ \text{przepływy netto} \\ \text{z leasingu} \\ \text{odnawialnego} \end{array}$$

Różnica w zdyskontowanych wydatkach efektywnych w kwocie 1240,74 zł przemawia na korzyść wyboru leasingu standardowego jako źródła finansowania inwestycji.

³⁷ Jest ona stopą zwrotu otrzymywaną z inwestycji składającej się z wydatków (tj. kredytu, czyli różnicy pomiędzy wartością początkową netto samochodu a sumą wpłaty inicjalnej i wartości składki ubezpieczenia komunikacyjnego) oraz dochodów (czyli czynszów leasingowych i wartości końcowej przedmiotu umowy, którą to korzystający zobowiązał się zapłacić za przeniesienie na niego własności tego przedmiotu). Poziom IRR zależy od wielu czynników, w tym m. in. okresu umowy, depozytu czy waluty.

³⁸ W interpretacji wartości przyływów gotówkowych funkcja IRR wykorzystuje kolejność wprowadzonych do arkusza wartości.

³⁹ W analizie została zastosowana formuła dyskontowania na koniec każdego miesiąca zamiast powszechnie stosowanej w literaturze koncepcji dyskontowania sumy rocznych płatności netto na koniec roku. Wynika to z faktu charakteru przedsięwzięcia, w którym korzystający wpłaca na konto finansującego raty leasingowe w odstępach miesięcznych.

W dotychczasowych rozważaniach nie uwzględniono odpisów amortyzacyjnych.

Po skorzystaniu z opcji zakupu podatnik ma jednakże prawo do obniżenia podstawy opodatkowania o odpisy amortyzacyjne. Należy przeto zdyskontować wynikającą z tej amortyzacji redukcję w zapłaconym podatku dochodowym, zaś otrzymany wynik dodać do terażniejszej wartości wydatków w poszczególnych rozpatrywanych wariantach leasingu.

O ile cena nabycia wykupionego przedmiotu leasingu po upływie podstawowego okresu umowy (tj. wartość początkowa) przekracza 3500 zł, o tyle po wprowadzeniu do ewidencji środków trwałych można go amortyzować na zasadach ogólnych (metodą liniową)⁴⁰.

W analizowanym przypadku leasingu standardowego wartością początkową (dla potrzeb amortyzacji) jest cena nabycia w wysokości 20% wartości początkowej pojazdu, zaś w leasingu odnawialnym – wartość rynkowa (zob. tab. 4).

Tabela 7

Amortyzacja roczna w leasingu standardowym od kwoty 7416,39

Rok I	1 483,28	5 933,11
Rok II	1 483,28	4 449,83
Rok III	1 483,28	2 966,56
Rok IV	1 483,28	1 483,28
Rok V	1 483,28	0,00

Amortyzacja miesięcznie = 123,61 zł.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 8

Amortyzacja roczna w leasingu odnawialnym od kwoty 21 136,72

Rok I	4 227,34	16 909,38
Rok II	4 227,34	12 682,03
Rok III	4 227,34	8 454,69
Rok IV	4 227,34	4 227,34
Rok V	4 227,34	0,00

Amortyzacja miesięcznie = 352,28 zł.

Na uwagę zasługuje fakt, iż po uwzględnieniu amortyzacji bardziej opłacalnym źródłem finansowania inwestycji staje się leasing odnawialny (zob. tab. 9). Zaktualizowana wartość efektywnego wydatku jest o 235,90 zł niższa niż w przypadku alternatywnym, a na taki stan rzeczy z całą pewnością miał wpływ mechanizm tarczy podatkowej.

Większe oszczędności na zapłaconym podatku dochodowym występują w przypadku leasingu odnawialnego, w którym zostały poniesione wyższe kwotowo wydatki zaliczane do kosztów uzyskania przychodu. Wyższe wydatki prowadzą ponadto do obniżenia (przy innych niezmiennych danych) podstawy opodatkowania (wyniku finansowego brutto). Fakt ten jest niezwykle korzystny dla firm osiągających duże zyski i płacących wysokie podatki.

⁴⁰ Podstawowa stawka amortyzacyjna dla samochodów osobowych (według Klasyfikacji Środków Trwałych – symbol 741) wynosi 20%.

Po uwzględnieniu kosztów amortyzacji ponoszonych przez korzystającego po dokonaniu wykupu leasingowanego samochodu

Leasing standardowy					Leasing odnawialny				
odpisy amortyzacyjne	tarcza podatkowa	wydatek efektywny (realny)	współczynnik dyskontujący	zdyskontowany wydatek efektywny	odpisy amortyzacyjne	tarcza podatkowa	wydatek efektywny (realny)	współczynnik dyskontujący	zdyskontowany wydatek efektywny
		8 069,03	1,000 00	8 069,03			8 069,03	1,000 00	8 069,03
	1 533,12	-91,34	0,989 32	-90,36	1 533,12	-591,24	0,989 32		-584,92
	273,94	1 167,84	0,978 74	1 143,02	178,96	762,92	0,978 74		746,70
	273,94	1 167,84	0,968 29	1 130,81	178,96	762,92	0,968 29		738,72
	273,94	1 167,84	0,957 94	1 118,72	178,96	762,92	0,957 94		730,83
	273,94	1 167,84	0,947 71	1 106,77	178,96	762,92	0,947 71		723,02
	273,94	1 167,84	0,937 58	1 094,94	178,96	762,92	0,937 58		715,30
	273,94	1 167,84	0,927 56	1 083,25	178,96	762,92	0,927 56		707,66
	273,94	1 167,84	0,917 65	1 071,67	178,96	762,92	0,917 65		700,09
	273,94	1 167,84	0,907 85	1 060,22	178,96	762,92	0,907 85		692,61
	273,94	1 167,84	0,898 15	1 048,89	178,96	762,92	0,898 15		685,21
	273,94	1 167,84	0,888 55	1 037,69	178,96	762,92	0,888 55		677,89
	273,94	1 167,84	0,879 06	1 026,60	178,96	762,92	0,879 06		670,65
	273,94	1 167,84	0,869 66	1 015,63	178,96	762,92	0,869 66		663,48
	273,94	1 167,84	0,860 37	1 004,78	178,96	762,92	0,860 37		656,39
	273,94	1 167,84	0,851 18	994,04	178,96	762,92	0,851 18		649,38
	273,94	1 167,84	0,842 09	983,42	178,96	762,92	0,842 09		642,44
	273,94	1 167,84	0,833 09	972,91	178,96	762,92	0,833 09		635,58
	273,94	1 167,84	0,824 19	962,52	178,96	762,92	0,824 19		628,79
	273,94	1 167,84	0,815 38	952,23	178,96	762,92	0,815 38		622,07
	273,94	1 167,84	0,806 67	942,06	178,96	762,92	0,806 67		615,42
	273,94	1 167,84	0,798 05	932,00	178,96	762,92	0,798 05		608,85
	273,94	1 167,84	0,789 52	922,04	178,96	762,92	0,789 52		602,34
	273,94	1 167,84	0,781 09	912,19	178,96	762,92	0,781 09		595,91
	273,94	7 795,09	0,781 09	6 088,65	178,96	22 817,80	0,781 09		17 822,69
RENTA(123,61·60)	1 533,12	-1 533,12	0,772 74	-1 184,70	RENTA(352,28·60)	4 369,38	-4 369,38	0,772 74	-3 376,40
	1 033,32 ^a	-1 033,32	0,772 74	-798,49 ^b		2 944,23 ^c	-2 944,23	0,772 74	-2 275,13
			Razem	34 600,52				Razem	34 364,62

^a Tarcza podatkowa w leasingu standardowym wynosi miesięcznie 23,49 zł (123,61·19%). Z racji tego, iż odpisy amortyzacyjne dokonywane są w tej samej wysokości dla całego okresu amortyzacji, zastosowanie ma wzór dla wartości bieżącej renty kapitalizowanej miesięcznie przez 5 lat.

$$1\,033,32 = 23,49 \frac{(1 + 0,0108)^{5 \cdot 12} - 1}{0,0108(1 + 0,0108)^{5 \cdot 12}}$$

^b Zdyskontowana efektywna wartość renty została wyliczona przez pomnożenie wartości bieżącej renty przez współczynnik dyskontowy dla okresu tak wyliczonej wartości bieżącej renty.

^c W leasingu odnawialnym tarcza podatkowa wynosi miesięcznie 66,93 zł (352,28·19%).

$$2\,944,238 = 66,93 \frac{(1 + 0,0108)^{5 \cdot 12} - 1}{0,0108(1 + 0,0108)^{5 \cdot 12}}$$

Źródło: opracowanie własne.

Zastosowanie różnych stawek podatkowych prowadzi do podobnych wyników (zob. tab. 10).

Tabela 10

Analiza wg stawki podatku dochodowego

Stawka podatku	Leasing standardowy	Leasing odnawialny	Różnica
Wysokość tarczy podatkowej			
19% dla lat 2004–2005	10 775,96	14 034,48	–3 258,52
27% dla 2003 r.	15 313,20	19 943,74	–4 630,54
28% dla 2002 r.	15 880,36	20 682,40	–4 802,04
Zdyskontowany wydatek efektywny			
19% dla lat 2004–2005	34 600,52	34 364,62	235,90
27% dla 2003 r.	30 813,29	29 834,47	978,82
28% dla 2002 r.	30 339,72	29 268,33	1 071,39

Źródło: opracowanie własne.

Wyższa stopa podatku dochodowego wpływa na zmniejszenia sumy zdyskontowanych wydatków efektywnych w obydwu przypadkach (dla innowacyjnego produktu EFL z kwoty 34 364,62 zł na 29 268,33, tj. o 5096,29 zł). Wzrost tej stopy spowodował również wzrost różnicy w zdyskontowanych wydatkach efektywnych obu rozpatrywanych wariantów (z 235,90 zł na 1071,39 zł). Leasing odnawialny wraz ze wzrostem stopy podatku dochodowego staje się jeszcze bardziej korzystnym źródłem finansowania inwestycji, bowiem istnieje wyższa redukcja kwot w zapłaconym podatku dochodowym od osób prawnych. Dla obowiązującej od 2004 r. stawki (19%) różnica zmniejszenia obciążeń między alternatywnymi formami leasingu operacyjnego wynosi blisko 3259 zł i jest o prawie 1544 zł niższa niż w 2002 r.

6. ZAKOŃCZENIE

Z myślą o MŚP – jako alternatywą tradycyjnego leasingu operacyjnego – został przygotowany leasing odnawialny, gwarantujący nawet najmniejszej firmie dostęp do pojazdu. To właśnie MŚP należało stworzyć dostępny, a zarazem korzystny system finansowania inwestycji, w którym nie przesądza się sprawy przejęcia samochodu na własność, a rata leasingowa jest blisko o 1/3 niższa od czynszu obowiązującego przy analogicznej umowie leasingu standardowego.

W przypadku tego innowacyjnego produktu, po uwzględnieniu odpisów amortyzacyjnych, w przeprowadzonej symulacji otrzymano niższą kwotę zdyskontowanych wydatków efektywnych. Spowodowane jest to „mocniejszym” oddziaływaniem mechanizmu tarczy podatkowej⁴¹, które wynikać może z wyższej kwoty wydatków stanowiących koszt uzyskania przychodu i skutkuje wyższym spadkiem (przy innych danych niezmiennych) zysku przed opodatkowaniem, a tym samym prowadzi m. in. do redukcji barier rozwoju przedsiębiorstw.

Na spadek ten ma również wpływ stawka podatku dochodowego. Leasing odnawialny wraz ze wzrostem stawki podatku dochodowego staje się jeszcze bardziej korzystnym źródłem finansowania inwestycji. Wynika to z faktu wyższej redukcji kwot w zapłaconym podatku dochodowym, a co za tym idzie niższej kwocie zdyskontowanych wydatków efektywnych.

Pomimo istnienia tzw. tarczy podatkowej bardziej opłacalna jest jednakże możliwość odliczenia podatku od towarów i usług. W zakresie odliczeń tego podatku innowacyjny produkt leasingowy 2004 r. również wyprzedza pozostałe formy finansowania inwestycji. Uwarunkowane jest to możliwością podwójnego odliczenia VAT-u, bowiem pierwsza z umów nie przesądza tak naprawdę jej zakończenia. Kwota tego odliczenia jest blisko o 756 zł wyższa niż w przypadku leasingu standardowego.

W opinii EFL, pomimo wielu licznych korzyści podatkowych, leasing odnawialny wciąż nie cieszy się dużym zainteresowaniem. Wynikać to może z chęci posiadania samochodów osobowych na własność, a nie jedynie ich użytkowania, bądź też zbyt małą znajomością tego produktu wśród klientów i ich strachem przed nieznanym.

Lidia Ciesielska

DESCRIPTION OF THE RENEWABLE LEASE FROM POINT OF VIEW THE TAX ADVANTAGE OF ENTERPRISES

This article refers to the tax advantages of the new kind of operating lease – so-called renewable lease. Renewable lease, initiated by EFL, is more profitable source of financing of investment than standard operating lease, because it has lower sum of discounted effective expenses and bigger reduction in tax payable.

However take the opportunity of deducting value added tax brings bigger gains. In these case new product is also more improved offer.

The paper emphasizes that renewable lease get the upper hand above traditional operating lease especially that lower taxes reduce for example one of the barriers development of enterprises.

⁴¹ Istnienie mechanizmu tarczy podatkowej prowadzi do spadku zdyskontowanych wydatków efektywnych ponoszonych przez przedsiębiorstwo.